

Deli

In het woonhuis Noordweg nr. 51 woonde Adriaan (Tabak) van Winden. Tabak was de bijnaam van Adriaan. Dit huis heeft Adriaan zelf laten bouwen in 1948. Adriaan was in 1922 geboren als zoon van Janus van Winden en Geertruida Ruigt, die op Noordweg nr. 37 woonden.

Janus van Winden was platglas tuinder op de tuin aan de Rijkskade, nabij het Gemaal. Hij teelde voornamelijk komkommers, bloemkool, sla en andijvie. Janus stond er om bekend dat hij grote bloemkolen van uitzonderlijke kwaliteit teelde uit door hemzelf gewonnen zaad. De bloemkoolplanten zette hij extra ver uit elkaar, waardoor ze genoeg ruimte kregen om flink uit te groeien. Dat de planten zo ver uit elkaar stonden had een extra voordeel, tijdens de oogst kon men met een kruiwagen er tussendoor rijden.

Op het huis staat de naam *Deli*. Toen Adriaan trouwde hebben de burens, als grap een bord met de naam "Deli" op z'n huis getimmerd. Adriaan kon de grap wel waarderen en heeft schilder Soeterbroek een mooi bord laten maken met de letters *Deli*. en dit stevig op de voorgevel bevestigd.

Dit heeft te maken met het feit dat Adriaan in de oorlog tabak had geteeld. Het verhaal gaat dat Adriaan van z'n vriend Cor Ruigrok in 1941 een zakje tabakzaad kreeg. Op dat zakje stond de naam `Deli` naar de planterscompagnie die Tabaksplantages exploiteerde in Indonesië. Hij mocht op een paar hoekjes land van z'n vader Janus de tabak zaaien. Dat was eigenlijk het begin van Adriaans leven als tuinder.

Hij wist zelf zaad te winnen en dat verkocht hij op zijn beurt weer aan kwekers in heel Nederland. De zelf gekweekte tabak werd te drogen gehangen op diverse plaatsen op de boerderij van ome Chris van Winden. De boerderij van z'n oom en buurman op nr. 39. Ondermeer in de kap van de hooiberg, de kap van de wagenshuur en op de stalzolder. Na het drogen werd de tabak gesneden met een door Jan Verbakel gebouwde elektrische snijmachine.

Toen in de oorlog de stroom regelmatig uitviel heeft Jan Verbakel de snijmachine zodanig aangepast dat hij aangedreven kon worden door het trapmechanisme van een fiets. Er moest wel altijd iemand op de fiets zitten om te trappen. En daarvoor schakelde Adriaan regelmatig z'n broers en ook wel buurjongens in. Van de tabak liet hij sigaretten maken met het merk "Amateur".

Adriaan leverde ook tabaksplanten aan andere tuinders. Dat Adriaan tabak teelde en planten verkocht werd landelijk bekend, want hij kreeg zelfs verzoeken om planten te leveren aan kwekers uit het Westland, Anna Paulowna en Castricum.

Regelmatig kwamen mensen uit Den Haag en Rotterdam om sigaretten en tabak te kopen. Na de oorlog sloot hij een contract met een sigarettenfabriek in Utrecht voor de levering van 2000 kg. tabak van het merk Witte Burley. Eigenlijk was het Nederlandse klimaat ongeschikt voor de teelt van tabak en deze werd dan ook in de jaren daarna afgebouwd.

1944 In een tabaksveld van Adriaan van Winden

2014 Restant van de tabak snijmachine

Toevallig kwam ik enige tijd geleden de restanten van de tabak snijmachine uit de jaren 1942/45 op het spoor. Adriaan had deze al die jaren bewaard. De houten poten waren nagenoeg verdwenen en wat er nog van over was, was volledig verrot. Het ijzer zat dik onder de roest en het mechanisme zat muurvast. Gelukkig konden we deze restanten overnemen en thans worden pogingen in het werk gesteld om hem weer te herstellen.

Toen Adriaan aan de Nootdorpsweg een nieuw huis liet bouwen heeft hij ook daar weer de naam op de voorgevel laten aanbrengen.

2014 Huis Nootdorpsweg

Aad Tas
Mei 2014